

kakva ljubav takva plaća

IGROKAZ

(Događa se između dva rata)

Lica:

Marko — povratnik iz Amerike — nemoćni starac

Đura — Markov sin, ratar

Kata — Đurina žena, seljanka

Anica — Đurina kćerka

Toma — stari prijatelj Markov

Francek — Tomin sin

Luca — Markova kći

Karolina — Markova kćerka

Andraš — seoska pijanica

Dragec — dvanaestogodišnji sluga

Magda — Stara oronula udovica

Seoski tamburaši

Pozornica: jednostavna seljačka soba.

Nošnje narodne — podravske.

Vrijeme zbivanja 1930. godina.

I čin

(Marko cijepa debele stabljike duhana, Toma sjedi i puši.)

Marko: Vidiš, sused, na kaj sem zišel: zdrpani sem, cundravi kak on vandravec Matušina s kojim žene decu plašiju, više sem gladen nego sit, a za koje vreme bum, morti, još i bit. To mi je plaća za moju dobrotu. Dobili su dvajsti rali zemle, kobile i krave i ovu lepú hižu, ali se to njim ne dosta.

Toma: Praf veliš: neje dosta: dobre srce i poštenje se nemre dati na pismo. To mora saki sobom na svet donesti... Ali ka je, tu je. Zeti jim se više nemre. Za suce i fiškale ti nemaš penes. Sam moraš biti svoj fiškal... Treba njih žedne prek vode prepelati.

Ilustracija: Fedor Vaić

- Marko: Kak ti to misliš, Tomaš?
- Toma: Tu ti ne morem povedati. Mogla bi se Kata vrnuti, a znaš da me ne trpi, niti ona, a bormeš niti Đura.
- Marko: Znam, znam, odonda dok si ju našel v svoji kuruzi kaj ti je tikve krala.
- Toma: To njim nikaj ne znači. Oni srama nemaju. Srditi su na nas zato kaj se moj Francek rad gleda z vašom Anicom. Kaj će njim siromašni zet? Čujem da su ju obečali onomu bogatašu Mrdetku za snehu.
- Marko: Je, nažalost je tak. Još je ne bila niti 12 let stara dok su se dogovorili za ženidbu s Gregorom.
- Toma: Znamo mi kako to ide, blago se z blagom ženi ...
- Marko: Žal mi je i to dete. Anica je jako dobra. Fala Bogu, neje se vrgla v te pozoje ...
- Toma: Ne boj se! Budu se oni zmekšali. Tak budu plesali okoli tebe kak jopci ... Se bomo mi to lepo igrali. Dojdi potli malo k meni — i sikak donesi onoga dolara. Se drugo je moja briga.
- Marko: Najpredi si moram kaputa malo zakrpati. Štela ga je fčera Anica malo vrediti, ali ju je mati zbilala radi toga ...
- Toma: Moči, za kratko vreme buš imel sega i ovi dva tvoji črni gavrani se budu v bele golubeke pretvorili. Zbogom! (Ode.)
- Marko: Fala ti. Tomaš! ... (Počne krpiti kaput.) Da me vidi moja pokojna, prepala bi v zemlu od žalosti. Lepo mi je rekla: Još na smrtni posteli: bu ti žal ako daš predi žlicu z ruke, nek se naješ. Pazi kaj te ne budu fkanili!«
(Čuju se koraci. Marko užurbano sprema sjekiricu i duhan pod krevet. Ulazi Dragec, gologlav, bos. U njedrima ima kruške.)
- Dragec: Dedek, ste sami? Donesel sem Vam hruške. Baš su fine.
- Marko: O, ti mali zajček! Kak si me splašil! Hruške si mi donesel? Baš ti fala. Lepe su, zrele i mefke ... Dober si ti dečec.
- Dragec: Samo ječte dedek! Gazda i gazdarica su još na sinakoši, još se ne budu vrnuli.
- Marko: A de su ti svinje? Pazi, kaj ti ne odidu v kvar! Budu te bili, kak su te i onda dok si zdrapal gače na crešnji ...
- Dragec: Onda mi je gazdarica krpala, ali ve si znam zakrpati. Vište ovu krpu na kolenu sem si sam prišil.
- Marko: Bormeš dobro i lepo.
- Dragec: Dajte, i vam bum zakrpal toga kaputa ... Joj, dedek, kak imate veliku iglu! ... Cez njezino vuho bi se lefko i moja Pikača prevlekla. Ali nekak bum zakrpal.
- Marko: Dober si ti dečec, samo idi najpredi glet svinje kaj ti ne bi f kvar vušle.
- Dragec: One bi pobegle da bi mogle, ali nemru nikam. Pikaču sem zvezal z vojkom za hrušku, Sivu z lancem za jabuku, a pajceki se lepo paseju okoli njih.
- Marko: Kaj si to napravil? Ako to gazdarica vidi, kožu bu zdrila s tebe.
- Dragec: Kaj se bojiste, dedek? Oni imaju prek i preveč posla na sinokoši. Bogec bu prešel 9 sel predi, neg budu oni pozubačili. Dedek, vi znate tak lepe pripovesti, bute mi pripovedali!
- Marko: No, hajd nek ti bu! Bum ti pripovedal nekaj kaj je bilo zdavnja, još onda dok se ftiči i zveri, ribe i kače znale z ludmi spominati. Poslušaj! (Sjedne kraj Drageca.) F starem gradu gori na Kalniku živela je lepa, mlada kraljica. Bila je lepa, ali jako huda i srdita. Sluge, ako bi se kaj zamerili, dala je vezati z lancu za jedan debeli hrast i na nje je hustila pese kaj su jim komade mesa s tela trgali. Dok su ju sluškinje česale, držala je v ruki veliku dugu iglu, pak ako bi ju koja malo zaskubla, fpičila ju je do kosti s tom iglom i lasi bi ji tak dugo trgala, dok ne bi siroti službenici ostala gola glava. Ta kralica nikoga ne trpela, ali je imela jako rada jednu dugu debelu kaču. Z njom se spominala, skup su jele i spale. Jemput su se nekaj posvadile i kača je fpičila pajdašicu. Od otrova kralica je jako natekla i za pol vure je zdehnula. Po smrti se pretvorila i ona v strašnu, crnu kaču. Otplatila je v stari zdenec i već je tristo let nutri. Sako leto samo jemput zide vun na to lepo sunce. Ali teško onomu koj ju prvi zgleda! Ona ga sega omoti, i se kosti mu spretrga.
(Kata proviruje kroz vrata, prisluškuje.)

- Dragec: Joj, dedek, ne bu dobro! Sigurno se bu i naša gazdarica pretvorila v kaču dok fmerje. Videl sem kak je fčera Anici lasi pukala. I ona je navek srdita kak kača.
(Kata zgrabi Drageca i počne ga mlatiti djedovim kaputom)
- Kata: Tak, lepo! Tebi sem ja kača? Ja, koja te hranim i perem, koja se navek za te staram. Vuš bogečka, zdrapanec! Preveč ti je dobro pri meni. Došel si gol i bos, gladen kak pes, a ve si se sega zobždril. Prasec jeden. (Vuče ga za uho.)
- Dragec: Joj, joj! Pustite me gazdarica! Bute mi vuho spuknuli!
- Kata: Kaj, kaj to laješ!? Najrajši bi ti toga dugoga jezika spuknula. Ti buš tu v hiži sedel i mene oblajaval, a moje lepe svinje budu gladne cvilile pod hruškom?! Kaj si napravil od moje Pikače? Pogledni kak je noga otekla kaj čoveka srce boli dok to vidi.
- Dragec: (Trči iz sobe) Joj, joj, vuho ste mi raščehnuli.
- Kata: Čekaj, galženjak, došel buš ti meni f šake!
- Marko: Kaj tulko vičeš?! Em su ne svinje pokrepale ov kratki čas dok je dete bilo f hiži. Vidiš, kak mi je lepo zakrpal kaputa.
- Kata: Krpajte si sami! Imate, dosti časa i zlatnoga vremena. Sram bi vas moglo biti! Samo mi kvarite dete.
- Marko: A tebe ne nikaj sram kaj mi to dete mora krpati — i to onda dok ti ne vidiš.
- Kata: Ne bu vam več krpal. Još denes ide z moje hiže vun. Stiram ga kak cucka. Kad neće sit pasti moje svinje, nek si domaj v Zagorju gladen pase svoje purane! Lefko najdemo drugoga. Toga bogečkoga vragovja je pun svet ...
- Marko: Kata, Kata, Bog te bu zbil. I bokci su ljudi kak i mi.
- Kata: Ako očete prodekovati, idite v cerkvu na prodekalnicu, a još bu bole: primite se dela! Hote lepo seno zubačit!
- Marko: Prosim te, čerka, naj grešiti! Dok sem mogel, sem delal.
- Kata: Mogli bi vi i ve, samo vam se ne da. Lepše je domaj f hladu nego na žarkem suncu.
- Đura: Tak je baš. V zapečku se ne da nikaj preskrbeti.
- Marko: Sinek, sinek, se kaj god imaš pri-skrbel sem ja s tvojom pokojnom materjom. Ali ti si se to pozabil.
- Đura: I vi ste, japa, pozabili da ste nam se dali na pismo. Kaj bumo ve mortu vas pitali kak se gospodari?
- Kata: Ve je se naše, a vi nemate ništ: niti zemlu, niti gorice, niti svinje, niti krave ... niti ...
- Marko: Ne žalim ja za zemlom i gospodarstvom, samo ne mrem prežaliti kaj nemam decu.
- Đura: A kaj sem onda ja? Kaj sem ja ne vaš sin?
- Marko: Ne, nisi ti moj sin. Ti si pes. Još i gorši od pesa. Vidiš, pes pozna čoveka koj mu je dober, a ti ne poznaš niti rođenoga oca koj te je othranil i tulko bogatstvo ti pri-skrbel. Ne, sinek, ti nesi pes, ti si vuk, i još gorši od vuka.
- Kata: Kaj vi, deda, mislite da se mi imamo čas svaditi z vami. Ne krade-mo mi bogu dane kak vi ...
Joj, pravoli, Đura, vreme je iti ži-vinu hraniti. Idi ti vun na delo, a ja bum pripravila nekaj za obed.
- Đura: A kaj bum dal svinjam? Nega domaj niti jedne tikve.
- Kata: Pa kaj jih nega dosti v susedovi kuruzi? Skoči tam, pak koju ftr-gni. Njih nega domaj. Nišče te ne bu videl ...
- Marko: O božek dragi! Kakvu mi sramotu delate!
- Kata: Pustite vi deda na miru i Božeka i nas! Dok čoveka nišče ne vidi, nega sramote, a s tuđim si čovek malo svojega prešpara.
- Đura: Tak je baš. Grunt je naš i brige su naše. Kaj je vas briga kak mi gospodarimo?
- Kata: Starajte se vi za se, a ne za nas!
- Marko: Pazi, Kata, kaj govoriš, kaj ti ne bu još žal.
- Kata: Žal mi more biti samo to kaj ste još tu i kaj nečete već jemput hmreti. Mortu mi je lefko z vami? (Izlazi.)
- Đura: Rajši bi hranil dvajsti svinj nego jednog starca koj nikaj nema. (Ode.) (Marko sjedi na rubu kre-veta i bulji preda se.)

- Toma: Donesel sem kufreka. Dobro je okovani i zakljenjeni. Tak vidiš! Dolar nek malo luče vun, kaj ga lefko zvlēču. A ve ga porineino pod postelu.
- Marko: A de je američki list?
- Toma: Tu je. Njega si deni v žep kaj i njega najdu...
- Ako te kaj pitaju, a ti sakomu samo reči: »Ovo blago ostane onomu kaj mi bu najbolši«.
- Marko: Čuje se korak. Sigurno je tu Kata... Požuri se, fala ti...
- Toma: Bole da me ne vidi. Zbogom.
- Kata (Viče): Đura, Đura, meso je na stolu. Hodi jest! (Marku) Čujte deda, toga suseda Tomaša mi je već dosta. Saki den hoda sim. Samo mi poda može s temi zmazanami čizmami — i furt nekaj šepče z vami. Mislite da ja ne znam da me obgovarjate.
- Đura: Kaj je pak ve? Pak se ti, Kata, nekaj srdiš. Sigurno na suseda Tomaša. (Marku:) Ako ja toga vašega pajdaša najdem još jemput tu, hitim ga vun kaj vraga. (Kata i Đura jedu ... Čuje se pjesma ... Marko sjedi u kutu)
- Kata: Čuj, čuj ide naša Anica ... Već je tu ... Popeva si.
- Anica: Vi već obedvate? I ja bum za čas došla. Samo si operem ruke.
- Đura: A de si bila tak dugo?
- Anica: Bila sem znojna i prašna pak sem otišla na Bednju. Komaj sem čekala da se dobro operem.
- Đura: To je samo tebi spodobno. Ta denšnja mlađarija se kaj god zmisli. Dok sem ja bil f tvoji leti, sem niti ne znal da se čovek more kupati. Prviput su me vu vojski skupali, potli pak nigdar već. Kaj to treba? Kupanje je za gospodu, a ne za nas. Škoda sopona. Ako se denes operem, zutra bum i onak nazaj zmazani.
- (Anica pere ruke i nosi van lavor z vodom.)**
- Kata: Spameten si ti moj Đura. Baš je tak kak ti veliš! Ali nekaj nije v redu s tim našim detetom, preveć je gospocko. Navek oče biti čista i lepo počesana.
- Đura: Bu i nju ta hurmastoča prešla. Samo nek jemput odide zamuš. Pri Mrđetku se treba v treći stati, a spat se ide v jedenajsti. Tam ne imela čas niti jesti, a kupanje ji ne bu niti na kraj pameti.
- Kata: Je, nek kajder! Misliš da ona oče Gregora! Veli da bi mu z vrata mogla voz zemle nastrugati, a vu vuha mrkvu posejati. Smeje se ž njega kak ima klapasta vuha, kak mu z nosa čavli visiju... Rekla je da se rajši ftopi, nek bi si za muža zela takvoga šempeka.
- Đura: A kaj ona zna? Mlada je, a mladost je ludost. Bu se ona već premislila.
- Kata: Kak bi se predomislila, kad se od malih nog rada gleda s susedovem Francekom. So ju je zmotal.
- Đura: O jahal je njega grdi vrag! Te bi štel biti moj zet! Te bogec bistrički? Samo mu još torbe faliju. Tam bi ja dal svoje dete, med te bokce? Rajši ju ftopim. (Marku:) Čujte japa! Ako mi sused Tomaš još jempot dojde v hižu, hitim ga vun kaj se ves rastrešči. I vi bute leteli ž njim. Rečite mu da mu bu moja kći onda sneha, dok bu Drava gori tekla, nazad na Štajersku. Toga bi si ja zel za zeta? Toga? Rajši cigana Đuru.
- Anica: Pak dajte i dedeku jesti!
- Kata: Jim već damo ako kaj ostane... (Anica sjedne, briše suze, malo jede, plače.)
- Đura (Anici): Kaj se ve cmizdriš? Jeć, kak Bog zapovedal!
- Anica: Nemrem jesti. Nesem gladna.
- Kata: (Đuri) Sigurno ji je žal dedeka. (Anici oštro) Dekla, dekla, nigdar neš prav spametna. Kaj se tulko za njih staraš? Em ti i onak nemaju kaj ostaviti. — Pravoli, Đura, zutra nam dopelaju novoga ormara. Baš bi pasal v on kut de je dedekova postela, a deda moru v komori spati.
- Anica: Pak ste kokoši zaprli f komoru. Kaj budu dedek s čučami spali?
- Đura: Jesi ti, dete hurmasto, pak kokošam to nikaj ne škodi.
- Anica: Čučam ne, ali dedeku.....
- Kata: Čkomi! I niti reć više! Čuče budu v jenem kutu, a deda v drugem. Bar se ne budu mogli tužiti da su navek sami — i ne bu jih strah. (Smije se čimčno).
- Anica: Ali mamica?! Nišče v selu ne spi v komorki...
- Kata (Anici:) Čuj, ti cmizdravka, dobro si zapamti: da mi ne koračiš dedi v komorku! Ako mi tekute v hižu doneseš, ja te poterem. (Mar-

- ku:) Deda, v kuhinji vam je fčerašnji krumpir i kosti si slobodno ogloblite, če očete, kaj nete pak pri sosedu povedali da vam ne damo jesti.
- Marko: Nesem gladen. Sit sem jada i čemera . . .
- Kata: Kaj vam pri nas fali? A kakvo je delo, takvo je i jelo.
- Đura: Če vam ne praf, idite si k kčeri. Ona se bu veselila.
- Marko: Si ste vi jednaki, ali još vam bu žal (Ode.)
- Kata: Kaj je rekel ov stari puklavec? Da mi bu žal? Žal mi je, več i kak dugo — kaj je još na svetu. O da bi ga več jemput vrag zel! (Baca posteljinu s kreveta na stol.)
- Đura: Hajda, primi postelu kaj ju brže prenesemo! Viš da moram iti špricati gorice. (Dignu postelju, ali ona zapinje.)
- Kata: Kaj je to pod postelom? Nekakva nevola se zadeva . .
- Đura: Žuri, se nemam čas. Buš već vidla potli. (Iznesu krevet.) (Kata se vraća.)
- Kata: Kaj bi to moglo biti vu tem kufreku? Zmekko je kak sam vrag. Ne mrem ga niti meknuti z mesta. I lokoti su gori, pak bormeš četiri. Kaj bi to moglo biti? Toga predi ne bilo pri naši hiži. A kaj to luče vun?
- Đura: Dolar! Dolar! Bože dragi i lubleni! V kišti su dolari! (Okrene se i spazi pismo u džepu Markovog kaputa. Čita:)
- Dragi stari prijatelju!
- Osjećam da se bliži kraj mojega života. Vi ste mi jednom spasili život, sada vam vraćam ljubav za ljubav. Ovo blago u sandučiću sada je vaše.
- Njujork, 5. V. 1930.
- To je zadnji pozdrav od Vašeg prijatelja Alekse (Kata istrči iz sobe i viče:) Đura, Đura, Đura! De si pri samem vragu! Hodi brže sim! O stekli čovek de si ve?
- Đura: Kaj tak vičeš? Em ne gori. Dereš se kak da te nešče kole.
- Kata: Japa imaju blago skrito v kištrici. Prečitaj si ovoga lista kaj su ga dobili z Amerike, a ja idem brže bole kaj bar jenu sklanjicu donesem nazaj predi neg dojdeju.
- Đura: Nikam nejdi! Vidiš nismo dobro delali kaj smo bili takvi. Mogel bi se starec premisliti pak s tim blagom oditi k čeri. Ve gleda kaj ga nekad udobrovoljimo . . . ali i sam ne znam kak.
- Kata: Već se bomo nekaj zmislili. Hodi, idemo brže po postelu! Moramo se žuriti dok se nesu vrnuli (Izađu.)
- Toma: O, glej ti te rabare, i postelu su hitili vun.
- Marko: Hodi, sused, pomori mi to blago prenesti. Za to me bu već nešče dohranil . . . (Starci dignu sandučić i pođu.)
- Kata: (zaustavlja Marka.) Kam idete japa? Za boga dragoga, kaj ste se zmislili? Am ste ne ponoreli kaj bi nekam drugam išli z svoje hiže?
- Marko: Našel sem si stana, kad v hiži nega mesta, a s kokošmi mi se neče spati.
- Đura: O Božek lubleni! Vi se kaj god zmislite. Mi smo se samo šalili.
- Kata: Pak vam moram postelinu zluftati i presleči, a vi mam kojekaj mislite.
- Đura: Odnegli smo postelu vun kaj ju tišlar malo popravi. Jako je škripala.
- Kata: Sednite si lepo obedva! Malo si bute zagrizli. Imam finoga pečnoga piceka, a ti, Đura, daj kaplu vina! (Ode.)
- Đura: Popolne se malo prešćite v gorice s susedom. Samo je ve još vruče vuni, dospete i pod večer. No, probajte sused malo črnoga! Od toga krv raste.
- Toma: No, kad se baš mora, bomo probali. (Piju.) Je, fino je, a jako. To bi i melina potiralo.
- Kata: Tu je meso, tu su kolači. Ječte samo kaj vu vas stane. O, dedek, dedek! Em smo mi ne tak hudi ljudi. Bože moj, čovek se kojiput rersdi, ali se onda pak podobri. Baš smo se malo predi z Đurom

spominali, kaj bi zutra v Koprivnici na sejmu kupili dedeku novoga ancuga, a dedek bi ve nas ostavili.

Đura: I lepe cipele bomo našli, pak i novoga škrlaka.

Kata (zagrlji Marka): Em smo mi svoji. Kaj ne japek? (Poljubi ga.)

II ČIN

(Marko leži na krevetu. Na sebi ima samo košulju i gaće. Kata ulazi noseći lončić kave, za njom ide Đura.)

Kata: Japek, japica, kaj još spite? Praf imate. Samo si počivajte! Dosta ste se v mladosti nadelali.

Marko: Ne spim već dugo; tak, malo dremlem. Za čas se bum stal.

Đura: Zakaj bi se već stajali? Ako kaj trebate, dete je domaj. Anica, odma skoči, samo ju pozovite.

Kata: O, Božek dragi, pozabila sem vam cukora deti v kavu. Ali morete si i sami zasladiti. Cukor je na stolu.

Đura: Baš si ti žena čudna. Još budu japek mislili da jim nećemo dati.

Kata: Rečite mi ve, japek, kaj očete za večerju. Kaj bi zaklala? Racu, gusku, kokoš? A već su i piceki zrasli...

Marko: Meni je sikak praf. Ja bum zadovolen. Kaj bu, bu...

Đura: Čuj Kata, onda zakoli piceka, to je fino mlado meseko. A ja bum donesl ono belo preklanjsko s podruma, kaj se dedek okrepiju.

Kata: Tak i bu: pečenoga piceka i mladoga krumpera.

Đura: Hodi, idemo, nek si japek počivaju! (Odu.)

Luca: (Oprezno ulazi noseći košaru punu hrane.) Japek, papica! Kaj se još nete stali? Već su četiri vure.

Marko: Čija si ti sneha? Negdi sem te videl, a ne znam de.

Luca: Jezušek i Marijica, kaj me ne poznate?

Marko: A to si ti, Luca? Već zdavnja te nisem videl. Čisto sem ti i formu pozabil, a slabe su mi i oči.

Luca: Kaj se ne zmisлите da sem vas lani došla glet, ali vas je ne bilo domaj.

Marko: A kaj te je denes doneslo?

Luca: Čula sem da ste betežni pak sem vam donesla dobru, toplu juhicu. Joj, ta Kata, kak more biti takva! Kaj vam je to donesla? Ta kava zgledi kak svinjska ščava. Da sem predi znala kak vas slabo hraniju, bila bi vas zela k sebi.

Marko: V zadnje vreme se baš ne mrem potužiti, se je v redu.

Luca: Kaj se ne mrete zmisлити zakaj? Nadaju se da im bute i blago ostavili. Ali znate kaj, japek! Če vam je Đura sin, ja sem vam kći. Hote vi lepo k meni! Kaj bute tu? Oni komaj čekaju kaj bi vi hmrlili. Blago vaše, blago jim diši.

Marko: Da si došla predi, morti još pred 3 mesece, bil bi rad išel, al ve su se malo popravili. Dobri su mi i teško mi se gibati. Blago pak ostane onome koj mi bu najbolši.

Luca: Na me niti na mojega se ne bute mogli potužiti. Samo rečite kaj vam donesem! Kaj bi vam spekla: orehnjaču, makovnjaču, štrukline, palačinke, zlevanjku, — gusku, racu, puru, piceka, kuhanu šunku, ili kaj god na svetu očete...

A skorom sem pozabila, tu vam je moj poslal cigaretline.

Marko: Nesem baš ničega želen, ali cigaretline bum zel.

Luca: Nejte misлити da bumo mi pozabili na vas, a najte niti vi na nas... Samo si, japek, lepo premislite. Ako vam se kaj zameriju, a vi lepo dojdite k meni. Ve idem. Zbogom. Žurim se da me Kata ne najde.

(Izvana se čuje pjesma:

Pijmo, braćo, vince, voda naj stoji, Naj ju žaba pije ka vu njoj živi!)

Jandraš: Falem Bog, striča! Nega Kate domaj? Ne bi štel kaj bi me vidla. Tu sem vam donesl nekaj za potrošiti. Kaj nete mislili da nikaj ne maramo za vas.

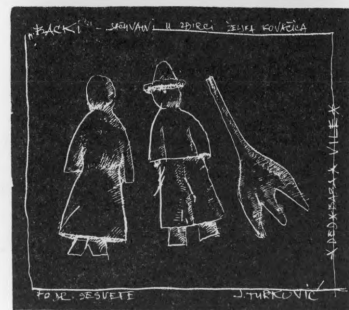
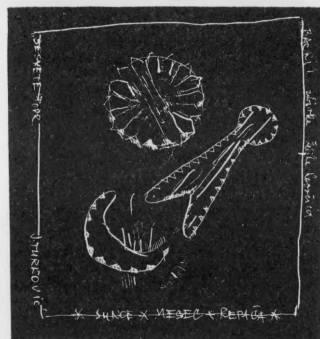
(Vadi iz torbe bocu vina, sir i pečenu kokoš.)

Marko: Em te, sinek, praf niti ne poznam.

Jandraš: Lefko se zmisлите. Ja sem Jandraš Cmizdrekov. Vaša pokojna babica je nosila na krst mojega dedeka, a pak pokojni stric od dedeka moje žene je bil vašemu vujcu tetec. Je, mi smo velika rodbina...

Marko: Još k tomu i križovata. Lepo od vas kaj ste se na me zmislili, pak ne bum niti ja vas pozabil....

- Jandraš: Baš veli moja: Nigdar smo ne imeli sreću kaj bi nekaj herbali, pak nemogoč kaj bi nas i striča pozabili.
- Marko: V grob nišče nigdar nikaj ne nosi, pak ne bum niti ja. Se moje blago ostane onomu koj mi bu najbolši.
- Jandraš: Pak bi vam još nekaj povedal. (Povjerljivo:) Ako vam se tu kaj znevidi, najspametneše vam bu s te hiže vun i ravno k meni. Samo me lepo poslušnite! Ne bu vam žal!
- Marko: naglost ne vala, ali bumo još vidli.
- Jandraš: Mi smo za vas se pripravili. Ve idem. Tak, striča, kak smo rekli. (Zastane pred vratima i pije iz boce — Đura mu skoči iza leđa i gura ga van.)
- Đura: A to si ti, prasec! Vun z moje poštene hiže! Našnjofal si peneze, cucek potuleni! Svoje si zaždril, a ve bi štel i tuđe zalokati. Vun! mrha pijana, ili ti gopca poterem. Vun, majkuti lubim! Si zubi ti budu pocureli ako te još jemput hrgnem z botom. Vun! (Marku:) Te prasec je već dva grunte zapil, a ve bi štel i vaše blago. Mislim da vam pri nas nikaj ne fali, a to vragovje pijano stirajte s hiže. Ostanite vi lepo samo i dale pri nas i nikaj vam ne bu falelo.
- Marko: Sinek, am niti ne mislim nikam iti. Idem samo tu prek k susedu malo na par minut, kaj mi bu krajši čas.
- Đura: Pak se lepo vrnite na večerju. Kata peče štrukle. (Odu.) (Pred vratima Kata i Karolina viču iz sveg glasa.)
- Karolina: Kaj ti, sraka, misliš rodbini braniti sim dojt!
- Kata: Kaj bi ja to branila, ali tu je saki den tulko jela kaj bi Dravu ž njim zagradi, pak komu sem onda ja štrukle pekla?
- Karolina: Sebi i Đuri. I predi ste znali se sami pojesti, pak poječte i ve. (Odgurne Katu i uđe prva, Kata za njom.)
- Kata: A de si ti tulka leta bila? Ve si najemput počela sim dohađati. Znam ja kaj tebi diši. Nekaj si našnjofala.
- Karolina: Da si imela čoveka v redu, ne bi mu drugi ljudi morali jesti nositi. (Meće košaru s jelom na stol.)

Ilustracija: Josip Turković

- Kata: No, no, no! Ti si svetica. Domaj se ne vupaš niti luka najesti, a sim nosiš šopanu gusku. Suha si kak metla od samoga glada. Poznam ja tebe. Sigurno je f tvoji juhi nekakva coprija.
- Karolina: Ti, ti, ti si coprnica, zato su ti dedek i dali se na pismo, kaj si je zacoprala. Pogledni se kak velku bradajku imaš na nosu. To te je vrag štempleral.
- Kata: Kaj misliš da ne znam kak ti cele noći plešeš z vrage na Ivančici, zato si tak šćukasta, zglediš kak smrtni zajtrek.
- Karolina: O vrag je tebe stvoril! Po noći s vrage plešeš, a po danu na vojku tuđe krave cekaš, Fuj te bilo! Krastača! Zato moja krava ne da mleko. Se dospeš pocekati.
- Kata: Vun z ove poštene hiže! Mi smo imeli čoveka v redu do vezda, pak ga bomo i dale imeli . .
- Karolina: V lepom redu, kaj ste ga med koši ravnali spat.
- Kata: Đura, lepi, dragi, pomori mi toga gada krastavoga vun stirati! (Baca košaru sa stola.) Vun, prasic, vun!

Đura: Vun! Vun! nesnaga grda, coprnica, jopica! Smrdljivka!

Karolina: Ti si jopec i copernjak, zato si scekal japinoga grunta i peneze. Fašnjak jeden puklavi!

Kata: Ja sem čoveka imela v redu, a ve bi ga ti štela? Poždrljivka, sra-ka, svinja bezobrazna! (Gura ju van.)

Đura: Samo mi još jemput dojdí. Se zobe ti zbijem. Toga hebravoga pukla ti poterem. (Svi izaðu.)

Marko: O ljudi, kak me to najempot moja sneha ima rada. Baš kak goza noža. Da nema ove moje kištice, ne bi bilo ni ljubavi. Več bi me zdavnja tekuti pojeli med čučami. Poznam ja svoju decu. (Vadi iz ormara bocu vina.)

Magda: Falem Bog!

Marko: Naveke falen! Kaj je pak tebe denes doneslo?

Magda: Kaj bum domaj? Nedela je, pak imam čas. Idem, reko, glet kak si kaj.

Marko: Nemam se baš na kaj potužiti. Nego, sedni si, suseda, malo si gotni. To je još preklanjsko vino. (Toči vino.)

Magda: Uh, to je ono pravo. Takvo niti anđeli ne piju. Natoči mi još jednu kaj se malo reskuražim! Štela bi se s tobom nekaj spominati, a ne znam kak bi počela.

Marko: Lefko poveš. Več si ne deklička kaj bi te bilo sram.

Magda: Znaš, već nekoliko noči ne mrem spati. Furt si premišlavam kak je to na svetu. Eto na, na priliku — bomo rekli, kak si ti. Segá imaš, samo nikoga s kim bi se pospominal. Mladi imaju svoje brige, svoje posle, svoje spominke i razgovore, a mi stari smo kak bedaki.

Marko: Je tak je bilo od početka sveta; mladi imaju svoje pute, a mi stari svoje.

Magda (sama toči i pije): Drugač je to bilo negda, dok smo hodali s pajceki na pašu, pak dok smo na Fašnjak skup plesali. Ti si bil tancer kak Lucifer. Se snehe su štele obnoretí za tobom. Bormeš sem i ja hitala oko na te.

Marko: Vreme se odnese: i mladost, i lepotu, i veselje i se huncutarije z glave. Stari smo, Magda, stari.

Magda: A kaj bi bili tak stari! Ti si još denes črleni i debel a lice ti je kak zreli paradajzek. Ti si još dečko.

Marko: O je, deček kak z repe bat. Ali malo šale ne škodi.

Magda: Ne šalim se ja nikaj. Vidiš, kaj je ne moglo biti negda, to bi moglo vezda biti. Kaj sem, morti grda?

Marko: To ne velim, ali na ženidbu več ne mislim. Leta su tu. Stari sem.

Magda: Kaj si rekel? Stari? Stari je vrag koj nema krsnoga lista. A kak bi nam lepo moglo biti. Živeli bi v ljubavi kak golubeki.

Marko: Praf veliš, kak golubi. Već smo obedva sedi i beli kak golubi.

Magda: Lepo si ti premisli! Znaš da sreća čoveka samo jemput išče, a potli buš ti nju iskal celi život i ne buš ju našel. (Đura osluškuje.)

Marko: Čuj Mara! Ako si ti ta sreća, tebe lefko najdem tu odma prek puta, samo nas gospon župnik ne bi šteli zapisati.

Magda: Zakaj nas ne bi zapisali?

Marko: Zato kaj smo premladi. Trebalo bi prositi biškupa za dozvolu. (Izlazi.)

Magda: Ti se navek šališ. S tobom se ne moči nikaj dospomenuti. Kaj sem morti grda? Kaj mi fali?

Đura: Fali ti poštenje i dobra debela bota. Poštenje si zdavnja zgubila, a bota je tu. Oče ti se penez, blaga? Ženila bi se? Ja bum tebe oženil z ovom botom. Vun! Nebo ti lubim. Vuuun! Vušifka, pijanka, tepica, stara jopica! Strašilo jeno! Vuuun!

Kata: Što je pak to bil tu?

Đura: Stara Magda Tutlekova, ona pijana baba. Došla je dedu snobočit.

Kata: O vražja baba! Kak se samo vupa sim dojtii.

Đura: Kam vrag ne dospe, tam babu pošle... Prokleti ljudi. Od da su doznali da deda imaju peneze, hodaju sim kak muhe na med. Saku nedelu jih bar deset dojde. Čovek se bole zmuči dok to vragovje restira, nego da bi celi den kosil.

Kata: Budu nam starca odmamili.

Đura: Ja sam ne znam kaj bi napravili.

Kata: Čuj Đura, kaj sem si ja mislila. Deda imaju najrajši našu Anicu, a dobri su si i susedom Tomašom. Kak bi bilo da mi to naše dete damo susedovomu Franceku. Mislim da bi onda deda očtali pri nas — i blago bi ostalo nam. Nam i onak treba zet.

Đura: Je, težak je treba. Istina je to. Dobro, tak bum i napravili... Prilika za dogovor se već najde.

Kata: O Božek, dragi, pak zutra je dedin imendan.

Đura: Ti lepo se pripravi za večerju, Anica ti nek pomore, a ja se bum postaral za mužikaše.

III ČIN

(Anica kiti sobu, prostire stol i pjeva.)

Anica: Kad bi ove ruže male za bol srca moga znale, plakale bi suzu koju da utješe tugu moju...

Marko: O kaj je to novoga? Morti dojdu snoboki?

Anica: Tužni su moji snoboki, dedek, i bole da jih nigdar ne bu. — Ali zutra je vaš imendan, zato vam bum ja lepo odma čestitala: Bog vam daj dobro zdravlje i puno sreće, dragi dedek!

Marko: Fala ti, drago dete! Znam da mi želiš dobro, a i ja sem se pobrinul za tebe. Vidiš, dok je ovo moje blago pod zaklepom, pri naši hiži bu i lubaf.

Kata: Hote, samo hote, sused. Sednite si! Spominajte se malo z japekom. Za čas dojdemo i mi. Bomo se malo pozabavili.

Anica: Idem i ja z vami, mama, bum vam malo pomogla. (Odu.)

Toma: Dragi moj prijatel! Čestitam ti imendan! Daj ti Bog dobro i dugoo!

Marko: Fala ti, Tomaš, znam da je od srca, a to se navek prima.

Toma: Kak vidim, dobro ti ide...

Marko: O je! Imam mesa, vina, duhana, kolači i sega kaj si god poželim, a baš malo predi sem imel i snoboke. Došla je suseda Magda Tutlekova kaj bi se ženili, ali ju je Đura stiral.

Toma: O, ti tvojega zajca, pak bi se još i ženil?

Marko: Kad već moraju biti svati, onda nek se ženi nešće mlajši. Kaj veliš da oženimo tvojega Franceka z našom Anicom?

Toma: S toga nemre nikaj biti. Drava još navek teče doli, a Đura veli: Anica bu Franceku onda žena, da bu Drava gori tekla.

Marko: Nikaj se ti ne staraj! Đura se sam mora ogledati na ovu kišticu i

- mam je dober. Penezi su najbolši lek. Već se je zlečim od svoje bolesti.
- Toma: Pak onda probaj nekaj spelati, ne radi blaga, nego zato kaj budu ta deca srećna. A dok nas već ne bu, nek se zmisliju da smo jim dobro želeli. Dobro dete više vredi nego si penezi, zemle i grunti.
- Marko: Velim ti, još ovu jesen budu svati.
- Toma: Daj Bog tvoji reči hasna! (Kata i Anica nose jelo.)
- Đura: Dragi naš japek! Ja vam čestitam vaš lepi imendan i želim vam se ono kaj si i sami želite.
- Kata: I ja vam želim puno dobra od dragoga Boga i od srca svoga, (Poljubi Marka.)
- Đura: Ovu prvu kupicu, tu blagoslovenu Božju kapljicu, pijem v zdravlje našega dragoga godovnjaka, a se vas prosim pomorite mi vu tem lepem delu! Na zdravlje! (Piju.)
- Kata: Je tak vište, sused, skorom smo se dedeka rešili. Počele su snahe sim hoditi.
- Marko: Je, deca draga, kam peju čmele nego na med? Da nikaj ne vredim, ne bi me niti jedna štela...
- Đura: Onu staru coprnicu, Magdu, bi najrajši zagutil.
- Toma: Bože moj, dovica je, a vrag nigdar ne spi. Još bute imeli pri hiži i baticu. Kaj veliš, Marko, ha?
- Marko: Velim da malo šale ne škodi, makar ide na moj račun.
- Svi: Živio godovnjak!
- Marko: Deca draga, stari sem već i samo čekam poziv da odidem tam otkud se nišče nigdar ne vrnul. Ali ne bi štel predi hmreti, dok vas ne vidim se srečne i zadovolne. Ne znam kaj je to z našom Anicom. Navek je bila vesela, a ve si saki čas suze briše. (Anica otrči van.)
- Đura: Ne znamo niti mi, ali se domišlavamo: ne bi štela Grgu Mrđetkovoga.
- Kata: Pak ju mi već niti ne silimo: kad ga neče, neče.
- Đura: Em smo ne na to spali kaj bi si to jedino dete ftopili — i još k tomu na suhem.
(Začuju se tambure. Tamburaši jedan za drugim ulaze pjevajući.)
Došli smo ti čestitati tvoj premili
rođendan,
Djede Marko naš premili, mnogo
ljeta živio!
Sretna bila majka tvoja koja te
je rodila,
koja te je svojim mlijekom na
noge postavila.
- Oj živi dugo, oj živi sretno, djede Marko naš premili, mnogo ljeta živio!
- Marko: Fala vam, deca draga, kaj ste me tak razveselili. Već zdavnja nesem bil tak srećen, ali mi samo nekaj fali, a to vam bum mam povedal: ne mrem se onak praf veseliti dok je moja dobra Anica žalosna. i mi bi šteli kaj bi vi pri nas bili. Znam da imate radi naše dete, a zadovolni. Vište! Tu je naš mladi tamburaš Francek, a tu je i njegov otec, a si znamo da se deca imaju rada. Tam de je lubaf, tam nek bu i sreća. Ja već ništ ne branim.
- Kata: A Drava nek teče kam oče. Ako se deca rada imaju. nek se zemu!
- Toma: Ve morem merno hmreti. Glejte! S starim susedom smo si od malih nog kak brača, ako pak si bum još i rodbina, za me nega vekše radosti. Znam da bu i vaše i moje dete srećno.
- Francek: Fala vam, dragi japek i mamica, fala vam, dragi moj japa, ali i Anicu treba pitati. Morti bi ona, ipak, rajši Gregora.
- Kata: A vrak po Gregoru!!! Anica hodi nutri, samo se požuri!
- Anica: Tu sem, mamica. Kaj trebate?
- Đura: Mamica ne trebaju nikaj, nego sused Tomaš trebaju snehu.
- Francek: A ja lepu i dobru ženicu, kak si na priliku ti.
- Kata: Pak i nam bi trebal dober zet. Kaj ti veliš na to? Očeš Franceka?
- Anica: Kaj me to pitate?! Ili njega, ili nikoga.
- Francek: Kaj je suđeno, neje zgubleno. Ve te slobodno bar jemput kušnem, tu pred svedoki. I onak si znaju da se imamo radi.
- Đura: Svate bumo napravili čim predi, kaj bu i našem japeku srce na mestu.
- Marko: Tak i treba. Kaj se ja još predi smrti malo naplešem... Za denes bu dosta ako mi zapopevate onu lepu našu starinsku (zapjeva, a svi prihvaćaju):
Nikaj nega lepšega, niti veselešega, neg s prijatelji koji su veseli skup živeti.
Primi, Toma, čašicu, pak nazdravi zdravicu.
Bog zna je li k letu budemo na svetu skup živeli.

- Toma: Dragi moj prijatelj Marko, dragi prijatelji, draga deca! Baš gledim ovo lepo Božje sunce kak za šumom se pomali, pomali, tone i zahaja. Tak i naš život, to dugo trpljenje, pomali ide svojemu kraju. Za koj čas bumo mi starci otišli. Vi mlajši bute ostali. Nek vas veže lubaf i sloga kakva je i nas dva celi život vezala v dobru i zlu, v radosti i žalosti. Vu to ime pozdravljam naše mladence i sem vam želim da vaši dani budu lepši neg su naši bili!
- Đura: Tak je, sused. Vaše dobre želje se primaju. Si po redu primite kupice, a naši lepi tamburaši nek nam nekaj zaigraju!
(Svi pjevaju uz pratnju tambura:)
Ljeta, ljeta, mnogo ljeta sretni bili, bili, mnogo ljeta živjeli!
/A da ne žive sami, sami,
Bog ih poživi skup s nami!

IV ČIN

- (Đura pravi drvene zupce za grablje, Kata sjedi i krpa)
- Kata: Vražji so to ljudi, ta naša rodbina. Saku nedelu jih je više tu pri dedi, nek f cerkvi pri meši. Bodu starca zmotali. I koj jim je sam vrag povedal da deda imaju peneze?
- Đura: Moja dragica! Penezi imaju jaku duhu, pak su je našnjofali. Ve hodaju sim cele prošecije, bole nek k Majki Božji Bistrički.
- Kata: V sakem kutu najdem pečenu racu ili šunku; tu su kolači, tam vino, a duhana je više nego f trafiki. Samo nosiju i nosiju dedi mito.
- Đura: Prokleta vragovje, ako se ja rrsrdim, se jim to v glavu nahičem. Tak budu leteli s te hiže kak stre-la božja z neba.
- Kata: Ve su se najemput si zmislili da su jim deda v rodu, a predi ne bilo nikoga niti blizu.
- Đura: Mi smo jim, ipak, prvi i najbolši; jako imaju rada Anicu i Franceka, po celom selu se faliju ž njimi, pak nemoguče da bi komu drugomu ostavili. A bormeš niti meni ne žal kaj smo toga dečeka f hižu preženili. Se nam ta deca sama napraviju. Kulko smo predi trošili na težake!
- Kata: Samo dedek nekak preveč dogo živiju. Kaj misliš kulko smo na njih potrošili. Od da su te penezi pri hiži, poklala sem celi šereg mladine. Preklani smo pajceka zaklali za dedin imendan, lani tele. Kolače pak niti dva voli ne bi povlekli kulko sem jih spekla. Mislila sem sirota: ne budu dogo. Ali, glej, ti, vraga staroga! Još nas budu obedva zakopali.
- Đura: Je, v zadnje vreme se nekaj tužiju da jih duši.
- Kata: To ti je od duhana. Pušiju kak Turčin. Ali samo jim kupi onoga jakoga! Morti, zbilam, kaj predi pretegnu papke.
- Đura: I fčera sem jim donesel kilu pipeša.
- Kata: Saki den molim kaj bi več jemput hmrlji. Zagovorila sem se i svetomu Smrtku. Obečala sem, ako hmerjeju, da mu bum kupila sveču kak noga debelu, pak

- samo nikaj. Kak da su si sveci ogluhnuli. Starec se samo debela i črleni.. Molim i dale, morti nam se bu dragi Božek več jemput smiloval.
(Anica uleti sva zadihana.)
- Anica: Japek, mamica, hote brže! Dedek su se zrušili pri putni vrati! Jako jim je zlo. Zapregnite konje i i hote po doktora, ja jih bom z vodom polevala, morti dojdu k sebi.
- Đura: No i to smo dočekali.
- Kata: Fala ti, dragi Božek, kaj si jemput i na nas pogledal!
(Skoči i pretražuje ladice u stololu.) Đura, vrag te stvoril, kaj čekaš? Skoči brže bole po pilaka, a ja bum poiskala ključe kaj brže bole zvadimo te peneze. I balticu donesi!
- Đura: Tak sem se presenetil dok je dete došlo, kaj sem se niti ne zmisлил kaj treba napraviti. (Ode.)
- Kata: Nigdi ne mrem najti ključe. Hodi, brže-bole kaj to zvečemo vun. Zmfeko je kak železje i kame-nje... (Izvlači kišticu.)
- Đura: Sigurno je nutri samo zlato. Pili i ti, Kata! (Pile.) Ves sem več moker od švica, a stopram sem jenoga lokota prepilil.
- Kata: Za čas budu dva prepileni. Žuri se samo!
- Anica: Hote, mamica, hote, japek! Dede-ku je jako slabo.
- Đura: Bole ti bu primi i drži ovu kištricu, kaj nam ne bu sim tam išla.
- Anica: Dedek budu hmrlji. Hote odma! Dedek hmiraju.
- Kata: Tak i treba! Stari ljudi su zato tu da hmerju.
- Anica: Joj, mamica, kak vas ne Boga strah, pak to je i sramota pred celem selom.
- Đura: Nemamo mi časa ve nikam iti. Kaj nas briga za selo. Misliš da smo tak hurmasti kaj bi peneze drugomu ostavili.
(Anica izade.)
- Kata: Ti, Đura, zakleni i drži vrata, a ja bum pilila.... Đura podupre leđima vrata. (Izvana se čuju koraci i lupa.)
- Luca: Otprite, gladuši jeni, rabari, lopovi lakovni! (Više glasova): Otprite! Kaj ste zaklenuli, vi tati Kristuševi!
- Karolina: Hote si sim kaj zrušimo ta peklenska vrata!
- Jandraš: Pustite mene, žene! Začas bomo vidli kaj te rabari delaju. (Više glasova:) Horuk! Horuk! Vupri, Jandraš!
(Vrata se otvore. Đuro potrči i baci se na sandučić. Luca padne usred sobe, Jandraš i Karolina nastoje Đuri istrgnuti »blago«.)
- Karolina: Rabari glodavi! Se bi sami poždrili.
- Luca: Poždrilvci jedni! Vi bi bez mene delili peneze! I ja sem tu. To je moj otec priskrbel. Moj otec!
- Kata: A što je vas se skupa zval? A de ste vi predi bile dok je trebalo dedu prati i v redu držati?
- Luca: V lepem ste ga redu držali kaj vam je pri putni vrati hmrl i još ve tam leži.
- Đura: Pak zakaj se nesi ti za njega pobrinula? Ti je otec kak i meni.
- Luca: Je nek kajder! Mi se bomo s starcom natezali, a ti buš za toga blago pospravlal.
- Jandraš: Smo se ne nori gliv najeli.
- Karolina: Kaj to pilite? Rajši poiščite ključe!
- Kata: Ključ i nega.
- Karolina: Sim daj ključe! Skril si je, ti Judaš, ti tat Kristušov.
- Đura: Ključ i nega! Očeš kaj ti lampu poterem? Ključ i nega, ti velim.
- Luca: Lažeš, lažeš, rabar jeden. Za zemlu si nas fkanil, a ve bi još i za peneze.
- Kata: Penezi su naši, naši i božji. Za peneze se staraš, a za japu se nesi štela pobrinuti.
- Đura: Kaj se imamo mi s vami deliti? Mi smo dedi bili najbolji — naše je to. Našee! Ste čule, prasice lakovne!!
- Jandraš: Čije bu, nek moje. Striča su mi obečali da me ne budu pozabili. Moje! Moje je to! Mojee! (Izvuče pismo.)
- Đura: No pročitaj kaj tu piše, buš videl da je naše.
- Kata: Kaj bi te Judaš čital. On bi nas zvaral. Đura, dobro otpri oči!
(Jandraš stane u sredinu da čita, Kata se popne na stolicu njemu iza leđa, ostali zaviruju u pismo.)
- Jandraš (Čita): Draga moja djeco! Dobro vas poznam i znam da jedva će-

kate moju smrt, ali vi ste moja krv i ne bi htio ni jednome učiniti krivo. To što nađete po mojoj smrti, podijelite si na jednake dijelove i zapamtite dobro da se samo poštenim radom dolazi do sreće. Kakva je bila vaša ljubav, takva je i plaća.

Vaš otac

- Luca: Tak je najbolje: na jednake dele. To su japa dobro napravili.
- Karolina: Bar ne bu nikomu krivo.
- Đura (lupa po sanduku): Moje je to, mojeee! Moje i božje.
- Kata: Đura, pazi te gladuše kaj ne bi koj kaj vkral!
- Đura (klekne na sandučić): Dok sem ja živ, ne dam ovo z ruke. To je naša muka i trud.
- Karolina: Je, nek kajder, vaše. To je moj otec preskrbel. (Svi navale i Đura padne sa sandučića, ali brzo legne preko njega. Jandraš ga vuče za kose.)
- Jandraš: Stani se, majku ti lubim, ili ti se lasi spučem!
- Kata: Kaj ti, prasec, imaš tu iskati? Idi v krčmu! Tam su tvoji penezi. (Svi navale i sanduk se otvori. Luca i Karolina vrisnu i bježe, Kata pada u nesvijest, Jandraš se »zadrveni« gledajući sadržaj sanduka.)
- Đura (baca kamenje i krhotine za ženama): Kam vas ve vrag nosi? Tu je blago. Hote kaj podelimo kaj vam je otec ostavil! Tu su vam stari hrđavi lanci, stare sekire — se od suhoga zlata. Hote ve i poberite si ovo drago kamenje! (Tresne Jandrašu veliki kamen u nogu.) A tebi je striča ovo ostavil. Neje te pozabil, a ne buš niti ti njega.
- Jandraš: (Jaukne, primi rukama nogu i na jednoj nozi odskakuće van.) Ceka kaj prasec! Platil buš ti to meni! Ve idem ravno k fiškalu. K fiškalu . . .
- Đura: Samo idi, a za srečen put dobiš još i zlatnoga lanca. (Udari Jandraša po leđima.) Judaš prokleti! Lopov! Požderuh. Rabar! (Izađu.) Francek i Anica ulaze, razgledaju stvari.
- Francek: Vidiš, Anica! Kakva je bila lubaf, takva je i plaća.